

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

10. Quomodo ad eam obedientiae perfectionem peruenire possimus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

subtilissimè ac celerrimè præsentit, quæcunq; etiam leuissimè obedientiæ splen-
dorem infuscarent, & si fortè ex arduitate rei, vel aliorum insurrectione, vel
humana infirmitate aliquid tentationis insurrexerit, illico in primo ortu scin-
tillam opprimat, nec vilius vel blanditiis, vel terrore, vel astu, suæ perigli obo-
dientiæ subrepi patitur: non sic vigilem, non sic videntem fabulantur Argum-
vnt hic ad Superiorem, & obedientiam tuendam vigilat. Præterea oculati sumus
quoque est ad vias & rationes reperiendas, quibus obiectas moles, & quasi op-
positos aggeres, vnâ secum rapere, & ad iussa complenda possit ad extremum
vsque pertendere. Illud etiam in eorum qui perfectiores sunt, obedientia cæca
mirabile reperitur, quod summa simplicitate verbis adhærescunt, verba ve pro-
lata sunt exsequuntur: & nihilominus magna subtilitate verissimè Præposito-
rum sensa percipiunt, non aliena, non peregrina, non ab vsu vel ratione remota
tiora sectantur, vires & conatus suos non aliter quàm pro Superioris volun-
te dispensant, dispensant, inquam, non profundunt, sicque non profundunt, vt
non propterea tardi timidiq; hæreant, sed quæ quibus præferenda sint cog-
nitum habeant. Isti sunt qui verè & perfectè quid sibi velit cum sic loquitur
S. Bernardus, intelligunt: *Illum optimum dixerim obedientia gradum; cum eo animo
iniunctum opus recipitur, quo & præcipitur. Cum enim ex voluntate iubentis pendet iurati-
o exsequentis, sit vt nec maius minoribus, nec minus maioribus, confusè (vt affollet) ad
implendum quod iniungitur, subiecti studium impendatur: sed moderante animo quæque
pro sua dignitate imperia, modum sciat verobiq; seruare, tam in obseruando videlicet
iussa, quam in cauendo prohibita: non quoddam vel minimum horum quæ iubentur, contem-
nendum putet, etsi tamen minimum quod minimum est reputet: sed minimum est ex com-
paratione maiorum. Nouit verus humilisque obediens, & minima non contemnere, &
maximè curare quæ maxima sunt, intimo quodam deuoti sinceriq; animi sapore discer-
nens, quibus de mandatis, ei qui præest, suis quodammodo factis respondeat cum Propheta,
Tu mandasti mandata tua custodiri nimis. Ita ille: atque hæc de oculis, de quæ mo-
do cæcitatibus, ad obedientiam cæcam dicta sufficiant.*

*L. de Pra-
cepto. & disp.*

C A P V T X.

Quomodo ad eam obedientiæ perfectionem peruenire possimus.

TRia mihi supersunt, quæ ad pleniorē huius rei intellectu subtexam: pri-
mum, & quod maximi momenti sit, est qua via ad tantū obedientiæ sanctæ
apicem contendendo pertingere possimus: potest autem ad hoc quæsitum ma-
gna eorum (quæ hîc non transcribimus) pars transferri, quæ libello de Acqui-
renda virtute, generatim quidem, sed ad hanc tamen satis accommodatè scripsi-
mus. Certum verò est duobus hanc virtutem modis acquiri posse. Primo, sub-
to,

to, & ab ipso derelicta: vitæ communis exordio, cum obedientiæ perfectæ desiderio laucia mens, diuinæque gratiæ largitate firmata, munifico isto dono exornatur: quorū è numero S. Paulus Simplex, sancti item illi Maurus & Ioannes recentiori possunt: hos tamen, nihil cogit; cum exercitatione & oratione cōperuenisse, credetiam possint. Et sane prolixior est hic modus alter, qui exercitatione & longa ad obedientiam assuefactione constat.

Si tamen quisquam ad sublimem illam obedientiæ verticem exercitatione & vsu aspirat, hoc ei animaduertendum est: conatu quidem quanto potest, nitendum ei esse, vt dubitationibus leuioribus, passim aduersus ea quæ mandantur occurrentibus, aures ne præbeat, easque si potest in semine suffocet, & consuetudinem mandatis indubitandi, tanquam pestilentissimum virus exhorreat: quando tamen Præposito aliquid imperante, vltro in eaiussione vel sensus, vel ratio, non vanam peccati speciem ostentat, peccandique timor animum subditi sollicitat; aded certum est peccatum esse fugiendum, peccatumque nulla cuiusquam auctoritate legitime imperari posse, vt eiusmodi probabilis dubitatio, non debeat, vel auresurda, vel oculo cæco præteriri, sed aut ab ipso subdito veriore ratione refutanda est, aut Præposito exponenda, cuiusque iudicio standum est; donec verò alterutrum horum fiat, ab eius aggressione cessandum: quomodo enim is innoxius esse censebitur, qui id audet perficere, quod peccati ab irrefutata conscientia arguitur? Quod vt in ipso eodem exemplo iam allato laudatoque videamus, profectò si S. Mauri animus vndarum rapiditate percussus, in dubium reuocasset, an eiusmodi in fluenta excursio non esset temeraria, annon esset tentare Deum, vitamque suam in apertum discrimen conicere, cum præsertim eiusdem obedientiæ clypeo protegendus Placidus à vorticibus raptaretur? quamdiu eiusmodi dubitatio eius animum nulla rectiore ratione occurrente pulsasset, temerarium, & non sine peccato fuisset, facti ambiguum in aquas excurrere: quod ipsum tamen prudentissimæ & maximæ virtutis fuit, quando solius obedientiæ voce concitatus, nihil nisi solam, merissimam & simplicissimam obediendi voluntatem ad opus contulit. Fuit autem id à nobis hîc referendum, ne quisquam dum cæco modo se putat obedire, in laqueum peccati incidat, & quid sibi velit obedientia cæca non intelligat: non enim illa postulat, vt quamuis, quæ aduersus iussa occurrerit, rationem, aut dubitationem, sine ratione repellamus; sed efficit vt præ ardore obediendi, nulla sit in homine dubitatio, quæ contra Superioris vocē insurgat; quod si quæ insurrexerit, id verò certum signum est, nondū nos ad illum cæcitatæ apicem conscendisse, quare non sunt nobis temere tentanda, quæ vitium nostrarū modum excedant, sed dubitatio per certius aliquod argumentū amouenda est, interimque pro nostra tenuitate contendendū, vt paulatim ad altiora progredi, & perfectiora possimus adipisci. Sin autem constanter & magno animo nitimur, aderit is qui bona volentibus & conātibus, optatos auctus adspirare solet Deus.

Ex his verò id etiam consequens est, vt obedientia cæca non possit compa-

Yyy

rari

rari cæcis actibus, qui de industria prævideantur, & ad eam consequendam a feclatè cõquirantur, in rebus à ratione alienis, naturæ vim egredientibus, atque cum periculo mali coniunctis: imò verò eiusmodi conatu non tantù nihil promouetur, quin potius ab ea longiùs absceditur. Cuius vti usq; ratio est, quòd nimè sit in potestate hominis conando efficere, vt ne eius animum hæc aut illa cogitatio incurset, (multa quippe improuisè & importunè se obtundunt) vnde neque potest efficere vt ne aliqua peculiari obiectio mentem subeat, si potissimè conditio naturæ in eam partè sollicitat: quòd si quasi multa cautione, illam à se arcere velit, ex quadam naturæ proteruita, & faciliore ad timorem adhaerentia fiet, vt quem clauum inepto nisu conatur euellere, magis infigat. Siftamos, & allato semel exemplo vtamur, si B. Maurus ita animum ipse suum comparauerit, vt sibi diceret, Nolo de periculo aquarum cogitare, nolo trepidare; procul dubio, & cogitasset intentiùs, & trepidasset formidolosiùs, & pauore superaret tardior in futurù existisset. Nec dissimiliter, si quos, quasi perterritos, Nontios, Pater spiritualis inuiter, adesse rogum, vrentes prunas minari, sitne qui obedientiæ ad vocem, manum sit paratus iniicere: rem facit, opinione mea, pacem vilem, imò ab hoc obedientiæ gradu retardantè: eos enim vel ad temeritatem, qua se in aperta præuisaque pericula coniciant, vel (si ne quidem tentare audent) ad detrectanda Præpositorù imperia & diuidicanda consuefacit: sin autem audaculus quis tentauerit, & (quod imprudentè, propriaq; vires excedentem ausum comitari solet) malè multatus abiuerit, tum verò in perpetuum ad omnem iussionem segnis, restitans, & malè promptus reddetur, multumque apud spectatorum animos, de sacrosancta obedientiæ veneratione decedet.

Sunt ergo ij errores notandi, ne imperitè ac intempestiuè properata virtutum affectatione ruamus in vitium, sed meliora ac certiora prudenti progressionè secltemur. Quod vt præstemus animaduertendum est: Virtutes quidem virtutum earundem actibus comparari, vt obedientiam obedientiæ, patientiam patientiæ, fortitudinem fortitudinis actibus; sunt enim dispositiones, quæ ad eiusdem virtutis patrimonium spectant, ideoque eam animo paulatim firmius inculcunt. At virtutis alicuius gradus excellior, quem nondum comparaueris, non solet (licet interdum ex occasione, vel animi magnitudine, vel seclctiore Dei gratia id fieri possit) non solet, inquam, acquiri, nisi alterius in eadem virtute gradus inferioris, & paulatim assurgentis adminiculo: quod commo dissimè fit, quando in eo in quo consistis gradu hærens, faciliorem aliquam superioris gradus rationem aduocas, & quantum potes inde mutuatis, vt iam motus in hac ipsa virtute ostendo. Quare cum iam antè docuerim, obedientiam cæcam, non distinctam aliquam virtutem, sed virtutis præcellentè vel actum, vel gradum appellari; consequens est, vt obedientiæ cæcæ gradus, non quidem eiusdem gradus actibus, sed alterius quàm maximè vicini & assimilis comparatur: confirmatur quidem pluribus eiusdem gradus actibus, & perficitur, at comparatur, ad eumque peruenitur, diuersis: quod ipsum ei est cum heroicis aliarum

aliam virtutum gradibus commune, quoties ad eos paulatim tendendo, & non improvisa diuinæ gratiæ largitate conscenditur. Sed hoc totum quomodo re ipsa præstare possimus, iam erit dicendum.

Virtutum igitur gradus non sunt interrupti, sed continui, coherentes, ac vitali ad maiora augetur vi præditi: quare si in vno gradu non otiosè consistis, ipse te paulatim sustollit ad alium, & sensim in excelsiore gradu proximo collocat. Si ergo ad obedientiæ cæcæ præstantiam adspiras, & nullum opportunitatem eam consequendi modum noris, aduerte quod consulo:

Primum omnium conare, vt animum tuum, quanta maxima potueris Præpositi reuerentia compleas, te totum illa possideat, eius vocem, vt à Vicario Dei, tuoque (si ita loqui fas sit) in terris Deo, summo mentis gaudio, in summa summissione, expeditissima alacritate suscipias, nihil in iussis diiudices, rationes præcepti ne vnquam exquiras, si quæpiam se contra iussa obrudit offensio, vel rationis reclamatio, elide si potes in primo sui ortu.

Animum deinde aduertito; ad obedientiam cæcæ proximè accedere eam, quæ celer est, & simplex: quippe celeritatis conditio, moram in parendo non patiens, spatium ciendis dubitationibus præcludit; simplicitas vero omnem contrarium motum arcer, & vt iubenti potius faueatur facit. quare si celeritatem & simplicitatem seruaueis, teque totum Superiori, quasi summæ, & in infinitum reuerendæ Maiestati diuinæ, ita sum miseris, vt eius vocem, quasi tonantis Dei, pauore amico excipias; dubio procul, obedientiæ cæcæ perfectionem, diuina opitulante gratia, hac certa via consequeris.

Sed & ad eam rem vehementer facit, si quod iam pridem mihi persuasi verum est, nec video cur in dubium reuocari debeat; à vitis Religiosis longè sapius quam vulgus putet, obedientiam cæcæ exerceri. Cum enim in eo sita sit obedientiæ cæcitas, vt ne iudicium nostrum, qui est quidam oculus animæ, sequamur, neque aliud in Præpositorum iussione videamus, quam hoc vnum, parendum esse, optimumque esse parere: nequaquam fingendum nobis est, tum solum obedientiæ cæcæ exercitationem esse, cum absona, & à communi vsu remota, atque iudicio passim recepto aduersantia iubentur; sed etiam tum quando multa animaduersione & assuetudine cōdocefacimus animum, vt etiam in rebus maximè rationi consentaneis, non quia rationi iudicioque nostro consentiunt, sed, omni alia sublata causa, ideo tantum quia iussæ sunt, obediat, præceptique tota ratio & vnica cogitetur, quod præceptum est. Quamuis autem notationi & iudicio humano talis obedientiæ excellentia non pateat, at clarissimè diuino pateat: nec dubito quin permultos, mundo quidem ignotos, sed Sanctis & æternitati notissimos, Mauros & Ioannes eiusmodi, cælestis gloria coronet: nobis vt sit omni contentione nitendum, vt huius ad immortalitatem propositæ palmæ viridantes corollas, ne vancors nostra segnities eripiat.

Iam verò vtramque istam perfectæ huius obedientiæ acquirendæ viam demonstrasse S. Maurus sanctusque Ioannes videntur: hunc enim, ad ea quæ pro-

ximè dixi, propiùs accedere, illum videmus sese aliùs effere, & celeriori volumi proripere: etenim id vnde cœptum est, nempe vnica quotidiana sicci stipitiurigatio, non vsque ad eò obedientiam profitenti ardua videtur, quando signatè præcepta est; sed tanta quanta fuit perseverantia, tanta in toties repetito labore, nihil diiudicantis animi æquitas, tanto tempore, in tot interruptis actibus, in abrupta tranquillitas, iudicijque demissio, permira fuit, & quæ mereretur (si fortè ab ipsis primordiis ad summam obedientiæ perfectione non fuisset prouectus) eà denique diuino Spiritu largiente donari. At in S. Mauri facinore subdito, cum id esset singulare, & non nisi solius Dei opt. max. ope illud perpetrare, periculoque liberari potuerit, necesse fuit vt vel hic vnicus actus mirum quantum fiduciam in Deum auxerit, animos addiderit, ac in obedientiæ amore, tutela, veneratione, perfectione firmauerit. Faxit diuina bonitas, vt tam sanctorum exemplorum post tot sæcula vigente commemoratione permotus, eius quod arripuimus, quodque totum obedientia nititur, Instituti numeros omnes, perfecte obediendo expleamus.

C A P V T XI.

De obedientia ad nutum.

IAM diuina ope quidquid operosius & spinosius erat percurremus, planiorerunt & faciliora, pauca quæ sequentur. Quorum primū sit, an etiam quando ad Præpositorum nutum obeditur, possit exhiberi cæca obedientia: simò verò an omnino aliqua sit eiusmodi vera obedientia, cum nulla fuerit iustus, sed vt summum sit in illius præoccupatio.

At non est renouandum in dubium, quin ibi obedientia exerceatur, vbi Superioris voluntatem aut desiderium, certo aliquo argumento deprehendimus, aut deprehendere nos merito credimus; vnde fiat vt ex desiderio conformem, ac voluntatē nostram Præpositorum voluntati subdendi, conemur id prædicare, quod à nobis desiderari putamus. Etenim hoc nobis in virtutibus animæ ad erendum, & ad crebriore earum vsurpationem certò habendum, non spectatum eis, nec eas ex eo existimari quod verè in re externa, effectu, obiectione oculi patente reperitur, sed multò magis ac penè solum ex facientis animo: hunc enim videt, huius destinata muneratur Deus. Eleemosynæ misericordiā quam largitur ficto pauperi, in quo verā miseria deest, & cuius nulla miseria subleuatur, non minòre quàm si in verum pauperem collata esset, æternæ gloriæ pondere compensabit: quippe affectus est qui spectatur potius quàm effectus. Quinetiam nemo non fatebitur, præstantius esse misericordiæ genus, quando instante alii cui indigentiam præuidens, occurris, & ne in eam incidat, præcurrente libertate impedis, quàm si in eam incurere patereris, & iam pressum subleuares: etenim qui citò dat, bis dat, quanto magis qui tam alacriter præuenit, dignissime subuenit. Atqui quando præuenis, nulla est re ipsa cui succurras indigentia, sed